

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Lehké, Ph.D., a soudců JUDr. Petra Černého, Ph.D., a Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse v právní věci **žalobců: a) Ing. L. R.**, narozeného dne „X“, **b) J. R.**, narozené dne „X“, oba bytem „X“, zastoupených JUDr. Michalem Vejlupekem, advokátem, se sídlem Hradiště 97/4, 400 01, Ústí nad Labem, proti **žalovanému: Krajskému úřadu Ústeckého kraje, Odboru dopravy a silničního hospodářství**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, 400 02, Ústí nad Labem, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 1. 2015, č. j. 4232/DS/2014, JID: 3655/2015/KUUK,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e** v části, jíž se žalobci domáhali potvrzení existence služebnosti cesty na pozemku parc. č. 1688 ve vztahu k vlastníkům pozemku parc. č. st. 52/4, obojí v katastrálním území Líska, **o d m í t á**.
- II. Žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 1. 2015, č. j. 4232/DS/2014, JID: 3655/2015/KUUK, **s e z a m í t á**.
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného Krajského úřadu Ústeckého kraje ze dne 9. 1. 2015, č. j. 4232/DS/2014, JID: 3655/2015/KUUK, jímž bylo zamítnuto jejich odvolání a bylo potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Česká Kamenice (dále jen „městský úřad“) ze dne 30. 7. 2014, č. j. SMM-5853/14-AN-41/2014. Tímto rozhodnutím městský úřad

podle § 51 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), zamítl žádost žalobců o odstranění pevné překážky z účelové komunikace na pozemku parc. č. 1688 v katastrálním území Líska. Žalobci se současně domáhali toho, aby soud zrušil také rozhodnutí městského úřadu, potvrdil existenci služebnosti cesty na pozemku parc. č. 1688 ve vztahu k vlastníkům pozemku parc. č. st. 52/4, obojí v katastrálním území Líska, a aby uložil žalovanému povinnost nahradit žalobcům náklady soudního řízení.

Na tomto místě soud předesílá, že soudy ve správním soudnictví nejsou nadány pravomocí autoritativně rozhodovat ve sporech o věcná práva (zde konkrétně spor o existenci služebnosti cesty), neboť se nejedná o žádný z taxativně vymezených druhů řízení ve správním soudnictví uvedených v § 4 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Rozhodování ve sporech a jiných právních věcech, které vyplývají z poměrů soukromého práva, přísluší podle § 7 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), soudům rozhodujícím v občanském soudním řízení. Soud proto žalobu v tomto rozsahu podle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítl a současně poučil žalobce o tom, že podají-li ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku žalobu u věcně a místně příslušného soudu, bude za den zahájení řízení o žalobě u zmíněného soudu považován den, kdy zdejšímu soudu došla odmítnutá žaloba, tj. 4. 3. 2015 (srov. § 82 odst. 3 o. s. ř.). Věcně a místně příslušným soudem je v dané věci Okresní soud v Děčíně, neboť řízení se týká práva k nemovité věci, která se nachází v jeho obvodu [§ 88 písm. b) o. s. ř.]. Dále se soud zabýval již jen přezkumem žalobou napadeného rozhodnutí.

V žalobě žalobci popsali, že v letech 1982 až 1988 postavili v obci Líska nový objekt určený k rekreačnímu bydlení a od té doby v dobré víře užívali jako jedinou příjezdovou cestu účelovou komunikaci na pozemku parc. č. 1688 v katastrálním území Líska nad jejich pozemkem parc. č. st. 52/4. V katastru nemovitostí bylo současně zapsáno k pozemku parc. č. 1688 věcné břemeno jízdy a chůze pro vlastníky pozemků parc. č. st. 52/1, 52/2, 52/3 a 52/4. V roce 1993 byly pozemky v této oblasti vydány v restituci paní H., po jejímž úmrtí je zdědil F. H. V rozhodnutí Okresního úřadu Děčín (dále jen „okresní úřad“) ze dne 9. 1. 1993, č. j. 1183/92, o schválení dohody o vydání pozemků, je uvedeno věcné břemeno – služebnost cesty na pozemku parc. č. 1688. Toto věcné břemeno podle žalobců nezřídil okresní úřad, nýbrž bylo na vydávaných pozemcích již zapsáno, a proto nebyl okresní úřad ani oprávněn rozhodnout o jeho zrušení. Žalobci dále uvedli, že okresní úřad dne 28. 4. 1994 potvrdil, že věcné břemeno jízdy a chůze se týká celého pozemku parc. č. 1688. Podle žalobců se tudíž po restituci nic nezměnilo a žalobci nadále bez námitek restituentky užívali cestu nad jejich pozemkem pro dopravu objemných věcí nákladními vozy, včetně vozidel stavby, a jako jediný možný příjezd hasičských vozů a fekálního vozu pro vybírání septiku. V listopadu 2013 jim soused F. H. zahradil vrátka v plotu vedoucí na cestu na pozemku parc. č. 1688 a na této cestě směrem k lesu zřídil uzamčená vrata znemožňující příjezd vozidel k objektu žalobců. Proti tomuto podle žalobců neoprávněnému zásahu do jejich práva odpovídajícího služebnosti cesty se žalobci ohradili a následně se při výkonu státního dozoru dne 10. 4. 2014 zjistilo, že F. H. umístil na účelové komunikaci na pozemku parc. č. 1688 nepovolenou pevnou překážku. Žalobci namítali, že jejich podnět byl v rozporu s tímto zjištěním ve správním řízení zamítnut s odkazem na zrušení věcného břemene.

Žalobci uvedli, že na základě dotazu získali v prosinci 2013 od Katastrálního pracoviště Děčín rozhodnutí o opravě rozhodnutí o schválení dohody o vydání pozemků, v němž byla z původního rozhodnutí o schválení dohody vypuštěna pasáž týkající se věcného břemene na pozemku parc. č. 1688. Před rozhodnutím o vypuštění tohoto věcného břemene nebyli žalobci přizváni k projednání, nebyla jim dána možnost se vyjádřit a předmětné rozhodnutí ani v dané době neobdrželi. Podle žalobců tak došlo k neoprávněnému zásahu správního orgánu do jejich soukromých práv, a to s odůvodněním, které při bližším zkoumání neobstojí. Žalobci zdůraznili, že jejich pozemek k uvedené účelové komunikaci přiléhá a možnost jejího užívání tvoří jeden z předpokladů řádného užívání jejich nemovitosti. Věcné břemeno proto nemělo být ve vztahu k oprávněným vlastníkům pozemku parc. č. st. 52/4 zrušeno. Žalobci podotkli, že se v žádném případě nejednalo o opravu chyby, nýbrž o nové neoprávněné hmotněprávní rozhodnutí měnící po třech letech původní pravomocné rozhodnutí. Shrnutí, že zrušení věcného břemene cesty na pozemku parc. č. 1688 vůči vlastníkům pozemku parc. č. st. 52/4 bez projednání s nimi pokládají za protiprávní. Dodali, že se o této úpravě mohli dozvědět nejdříve dne 21. 11. 2013, avšak v rozhodnutí o jiné věci bylo rozhodnutí o zrušení věcného břemene připojeno tak, že je mohli snadno přehlédnout, což se také stalo. V oznámení katastrálního úřadu ze dne 9. 12. 2013 o opravě chyby nebyla o vypuštění věcného břemene ani zmínka. Žalobci připomněli, že předmětnou cestu užívali v dobré víře od roku 1982 do roku 2013, tj. 31 let, tudíž splnili podmínky pro vydržení věcného břemene odpovídajícího služebnosti cesty. Již z tohoto důvodu je podle žalobců zásah F. H., který jim zabránil v přístupu na tuto cestu, protiprávní. Žalobci namítali, že napadené rozhodnutí i jemu předcházející rozhodnutí městského úřadu zasáhla do práv žalobců a narušila pokojný stav trvající od roku 1982.

Podle žalobců je argumentace žalovaného, že mohou pro příjezd ke svému domu využívat veřejnou cestu na pozemcích parc. č. 1690/1, 1690/3, 1690/4 a 1845, v rozporu se skutečností. Tato cesta totiž nesplňuje požadavky § 20 odst. 7 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 501/2006 Sb.“), neboť nemá po celé délce šířku minimálně 2,5 metru, její spád je kolem 20 %, nemá odpovídající nosnou konstrukční vrstvu, byla poničena jízdou traktorem F. H. a zúžena zábradlím a nasázenými keřiky. Jízdu nákladními vozidly (hasiči, vyvážení septiku, převážení větších nákladů) po této cestě znemožňuje její ostrý záhyb bránící zatočení vozidel doleva k objektu žalobců. Žalobci považovali za nesprávnou argumentaci žalovaného, že v minulosti došlo k chybnému zákresu pozemku parc. č. 1846 a že po opravě této chyby ztratilo věcné břemeno cesty na pozemku parc. č. 1688 význam. Konstatovali, že k této cestě pozemek parc. č. 1846 nikdy přímo nepřiléhal. Jeho vlastník používá cestu na pozemku parc. č. 1688 až k nově zřízeným vratům a před nimi uhýbá pěšinou přes pozemek F. H. podle nového plotu ke svému objektu.

Žalobci zopakovali, že jejich naléhavá potřeba se ani po restituci nezměnila a existující služebnost cesty na pozemku parc. č. 1688 ve prospěch vlastníků pozemku parc. č. st. 52/4 měla zůstat zachována. Veřejnoprávní zásah správních orgánů několik let po vydání rozhodnutí o restituci je podle žalobců nepřipustný. Katastrální pracoviště Děčín provedlo opravu údajně chybného zápisu téměř deset let po zápisu rozhodnutí o restituci, ačkoli možnost rozhodování byla věcně i časově omezena na daný restituční proces. Údajná oprava původního pravomocného restitučního rozhodnutí po několika letech umožnila tomuto správnímu orgánu nepřipustné rozhodování o soukromých právech, které přísluší pouze soudu. Žalobcům přitom není známo, proč a na jaký podnět bylo o vypuštění věcného

břemene rozhodnuto, což vyvolává pochybnosti o nestrannosti a správnosti postupu správních orgánů.

Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost. Odkázal na žalobou napadené rozhodnutí a uvedl, že předmětem správního řízení nebylo zrušení věcného břemene, toto zrušení žalovaný v napadeném rozhodnutí pouze konstatoval, přičemž vycházel z podkladů správního spisu. Pokud se žalobci domnívají, že vydrželi právo odpovídající věcnému břemeni, musejí se jej domáhat u soudu, nikoli ve správním řízení o určení existence veřejně přístupné účelové komunikace. Ani případné vydržení práva odpovídajícího věcnému břemeni podle žalovaného neznamená, že je cesta přístupná celé veřejnosti, a tudíž veřejně přístupná účelová komunikace. Žalovaný zdůraznil, že předmětem správního řízení bylo to, zda je cesta veřejně přístupná a zda její vlastník souhlasil s užíváním veřejného okruhu osob. Tento souhlas podle žalovaného nikdy udělen nebyl a žalobci cestu užívali na základě věcného břemene, tudíž cesta nikdy nebyla veřejně přístupná.

Žalobci v replice k vyjádření žalovaného namítali, že podstatou sporu mezi sousedy není existence veřejně přístupné účelové komunikace, nýbrž protiprávní zrušení existujícího věcného práva – služebnosti cesty na pozemku parc. č. 1688 v katastrálním území Líska, kterou vlastník pozemku přehradil zamčenými vraty, a tak žalobcům znemožnil jediný příjezd nákladními vozy včetně hasičů a vyvážení fekálií. Pokud byly v napadeném rozhodnutí a v rozhodnutí městského úřadu uvedeny argumenty popírající charakter veřejné účelové komunikace, jednalo se podle žalobců o otázky okrajové, které se netýkaly podstaty sporu. Žalobci zopakovali, že v katastru nemovitostí byla zapsána služebnost cesty v jejich prospěch, okresní úřad dopisem ze dne 28. 4. 1994 existenci věcného břemene potvrdil a obě strany tuto služebnost cca třicet let respektovaly. Věcné břemeno bylo vymazáno na základě opravy rozhodnutí ze dne 23. 8. 1996, aniž katastrální úřad žalobce na tuto skutečnost upozornil a umožnil jim účinnou obranu, čímž porušil jejich práva. O tom se žalobci dozvěděli až dne 9. 12. 2013.

Podle žalobců se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval pouze problematikou veřejné účelové komunikace a zcela opomenul podstatu sporu, kterou je neoprávněné a chybné opravné rozhodnutí ze dne 23. 8. 1996, se kterým byli žalobci seznámeni až v roce 2013 a proti němuž od té doby bojují. V tom je podle žalobců podstata žaloby, která reaguje na sdělení pozemkového úřadu ze dne 21. 11. 2013, že jediným oprávněným rozhodnout o existenci věcného břemene je v současné době soud. Oprávněnost správní žaloby odvozují žalobci od skutečnosti, že celou tuto záležitost způsobila nesprávná rozhodnutí správních orgánů a katastru nemovitostí, provedená z neznámého podnětu, když původní stav před provedením nezákonných oprav byl oběma stranami přijímán jako vyhovující po dobu třiceti let a žalobcům umožňoval řádné užívání jejich nemovitostí.

Při jednání soudu konaném dne 10. 5. 2017 právní zástupce žalobců konstatoval, že žalobou napadené rozhodnutí i jemu předcházející rozhodnutí jsou zjevně věcně nesprávná, neboť správní orgány měly rozhodnout o tom, že vlastník pozemku parc. č. 1688, na němž se nachází předmětná cesta, má povinnost odstranit překážku z této cesty, kterou žalobci užívali více než 30 let, a toto užívání bylo dokonce upraveno i věcným břemenem.

Pověřený pracovník žalovaného při tomtéž jednání uvedl, že námitky žalobců ve své podstatě nesměřují do merita, o němž bylo rozhodováno správními orgány, nýbrž v zásadě brojí proti provedenému výmazu věcného břemene. Žalobci proto měli případně žalobou napadnout jiné rozhodnutí, popřípadě řešit zpřístupnění předmětné cesty občanskoprávní žalobou.

Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Z obsahu správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. Podáním ze dne 18. 3. 2014, nazvaným „*Podnět k prošetření věci ohledně vytváření překážek v užívání účelové komunikace*“, se žalobci obrátili na městský úřad jakožto silniční správní úřad a navrhli, aby nařídil vlastníkovu pozemku parc. č. 1688 v katastrálním území Líska odstranit všechny překážky (uzamykání brány, zábranu před jejich brankou) a uvedl komunikaci do původního stavu bez překážek.

Přípisem ze dne 5. 6. 2014 městský úřad oznámil F. H. zahájení řízení ve věci odstranění pevné překážky podle § 29 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), a to vrat a železných tyčí omotaných drátem.

Podle záznamu ze dne 13. 6. 2014 bylo ze spisu vedeného ve věci územního a stavebního řízení o povolení stavby rekreačního objektu žalobců na jejich pozemku parc. č. st. 52/4 zjištěno, že komunikace na pozemku parc. č. 1688 v době vydání stavebního povolení v roce 1982 již existovala a byla veřejně přístupná.

Z protokolu o ústním jednání konaném dne 19. 6. 2014 na pozemku parc. č. 1688 vyplynulo, že právní zástupce vlastníka tohoto pozemku F. H. upozornil na skutečnost, že se nejedná o veřejnou účelovou komunikaci, neboť tato cesta se nachází v jeho hospodářském objektu, vede od jeho usedlosti na jeho polnosti, nemá veřejný charakter a F. H. na ni umísťuje svou zemědělskou techniku; takto byla cesta využívána od roku 1954.

Žalobci ve vyjádření ze dne 19. 6. 2014 trvali na odstranění pevných překážek a zdůraznili existenci komunikační potřeby vyplývající z toho, že druhá cesta nesplňuje požadované parametry a je pouze pro vozidla do hmotnosti 2 tuny. Toto vyjádření žalobci doplnili podáním ze dne 22. 6. 2014, v němž uvedli, že pozemek parc. č. 1688 byl konkludentním činem vlastníka věnován obecnému užívání, slouží k trvalému uspokojení komunikační potřeby pro tři nemovitosti a je vhodný pro případný zásah požární techniky v případě požáru.

Přípisem ze dne 25. 6. 2014 oznámil městský úřad účastníkům řízení ukončení dokazování a poučil je o možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim ve lhůtě pěti dnů od doručení přípisu. Této možnosti žalobci nevyužili.

Rozhodnutím ze dne 30. 7. 2014, č. j. SMM-5853/14-AN-41/2014, ve věci odstranění pevných překážek z veřejné účelové komunikace podle § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích, městský úřad podle § 51 odst. 3 správního řádu zamítl žádost žalobců o odstranění pevné překážky z účelové komunikace na pozemku parc. č. 1688 v katastrálním území Líska. V odůvodnění městský úřad uvedl, že se nejedná o veřejně přístupnou účelovou komunikaci, neboť chybí prvek veřejnosti (tato cesta neslouží předem neurčenému okruhu uživatelů, ale jen několika osobám pro jejich soukromou potřebu), vlastník nesouhlasí s veřejným užíváním a není splněna podmínka nezbytné komunikační potřeby (domek žalobců je obslužen místní komunikací na pozemcích parc. č. 1690/1, 1690/3 a 1690/4). Městský úřad upozornil žalobce na to, že nemá pravomoc zasahovat do vlastnických práv F. H. a veškeré spory týkající se vstupu na cestu jiným uživatelem je třeba řešit občanskoprávně. Městský úřad dospěl k závěru, že komunikace na pozemku parc. č. 1688 je účelová neveřejná, a proto žádost žalobců o nařízení odstranění pevné překážky zamítl.

Proti tomuto rozhodnutí podali žalobci odvolání, které žalovaný zamítl žalobou napadeným rozhodnutím.

Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu, po prostudování obsahu předloženého správního spisu a po provedeném jednání dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Před vypořádáním jednotlivých žalobních námitek považuje soud za nezbytné připomenout, že předmětem správního řízení byla žádost žalobců o odstranění pevné překážky z účelové komunikace na pozemku parc. č. 1688 v katastrálním území Líska. Takto předmět správního řízení vymezili sami žalobci ve svém podání ze dne 18. 3. 2014, jímž iniciovali řízení u městského úřadu jakožto věcně a místně příslušného silničního správního úřadu ve smyslu § 40 odst. 5 písm. c) zákona o pozemních komunikacích. Tímto vymezením předmětu řízení byl městský úřad vázán, a proto rozhodoval výlučně a jen o zmíněné žádosti žalobců o odstranění pevné překážky podle § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích. Rovněž žalovaný jakožto odvolací orgán byl povinen respektovat vymezený předmět řízení, což také učinil.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že „[v]yvine-li otázka charakteru účelové komunikace v řízení o návrhu na odstranění pevné překážky z této komunikace, posoudí ji silniční správní úřad jako otázku předběžnou a v závislosti na tom o návrhu meritorně rozhodne. Ani případný závěr silničního správního úřadu o tom, že jde o neveřejnou účelovou komunikaci, nezavazuje silniční správní úřad pravomoci a tudíž ani povinnosti vydat rozhodnutí ve věci samé, jež může být ostatně předmětem dalšího přezkumu“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2009, č. j. 1 As 76/2009 - 60, publ. pod č. 2028/2010 Sb. NSS, dostupný na www.nssoud.cz).

Z citovaného judikátu vyplývá, že správní orgány byly oprávněny a zároveň i povinny si v řízení v projednávané věci posoudit jako předběžnou otázku, zda je účelová komunikace na pozemku parc. č. 1688 v katastrálním území Líska veřejná, či neveřejná. Výsledek tohoto

posouzení pak byl určující pro meritorní rozhodnutí o žádosti žalobců, neboť vlastníkově účelové komunikace nelze uložit povinnost odstranit pevnou překážku, pokud se jedná o komunikaci neveřejnou. Přesně taková situace nastala v případě žalobců, kdy oba správní orgány shodně vyhodnotily účelovou komunikaci na pozemku parc. č. 1688 jako neveřejnou, a proto městský úřad žádost žalobců o odstranění překážky zamítl a žalovaný toto rozhodnutí potvrdil.

Soud proto nesdílí názor žalobců, že argumenty popírající charakter veřejné účelové komunikace byly okrajové a netýkaly podstaty sporu. Právě naopak, jak již ostatně soud uvedl, posouzení (předběžné) otázky, zda je předmětná účelová komunikace veřejná, či nikoli, bylo naprosto klíčové pro vlastní rozhodnutí o žádosti žalobců o odstranění pevné překážky. Žalobci se mýlí, pokud se domnívají, že podstatou sporu je neoprávněné a chybné opravné rozhodnutí okresního úřadu ze dne 23. 8. 1996, jímž byla z rozhodnutí okresního úřadu ze dne 9. 1. 1993, č. j. 1183/92, o schválení dohody o vydání nemovitostí v restituci V. H., vypuštěna část o zřízení věcného břemene – služebnosti cesty na pozemku parc. č. 1688 pro vlastníky staveb na pozemcích parc. č. st. 52/1, 52/2, 52/3 a 52/4. Obě zmíněná rozhodnutí okresního úřadu jsou pravomocná a presumuje se jejich správnost. Správní orgány v projednávané věci přitom rozhodně nemají pravomoc tato rozhodnutí jakkoli hodnotit či dokonce měnit a při posuzování předběžné otázky existence věcného břemene k pozemku parc. č. 1688 jsou těmito rozhodnutími podle § 57 odst. 3 správního řádu vázány. Stejně tak ani soudu v projednávané věci nepřísluší předmětná rozhodnutí okresního úřadu přezkoumávat, neboť předmětem soudního přezkumu v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je podle § 75 odst. 2 s. ř. s. je toliko žalobou napadené rozhodnutí žalovaného a případně též jiný úkon správního orgánu jakožto závazný podklad napadeného rozhodnutí, který není samostatně přezkoumatelný ve správním soudnictví. Za takovýto jiný úkon správního orgánu ovšem žalobcem zmiňovaná rozhodnutí okresního úřadu považovat nelze, a proto nemohou být v tomto řízení přezkoumávána.

Veškeré námitky žalobců poukazující na věcné břemeno – služebnost cesty na pozemku parc. č. 1688 ve prospěch žalobců, a to včetně námitek zpochybňujících postup okresního úřadu a katastrálních orgánů vedoucí ke zrušení tohoto věcného břemene a jeho výmazu z katastru nemovitostí, považuje soud pro projednávanou věc za zcela irelevantní. Tyto námitky totiž nejsou způsobilé jakkoli ovlivnit závěry správních orgánů týkající se toho, zda je předmětná účelová komunikace veřejná, nebo neveřejná, a zda tedy městský úřad byl oprávněn uložit jejímu vlastníku povinnost odstranit pevnou překážku, či nikoli. Soud dále zdůrazňuje, že žalobci si napadené rozhodnutí i jemu předcházející rozhodnutí městského úřadu nesprávně interpretují, pokud se domnívají, že důvodem zamítnutí jejich žádosti bylo zrušení věcného břemene. Jak již soud uvedl, žádost žalobců byla zamítnuta proto, že vlastníku neveřejné účelové komunikace nelze uložit povinnost odstranit pevnou překážku podle § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích.

Žalobci, kteří byli již v odvolacím řízení zastoupeni advokátem, tj. profesionálním právním zástupcem, by měli mít na paměti, že svou žádostí ze dne 18. 3. 2014 iniciovali řízení podle zákona o pozemních komunikacích, ve kterém se nedomáhali a ze své podstaty ani nemohli domáhat odstranění pevné překážky z titulu existence věcného břemene (či v souvislosti s jeho domnělým neoprávněným zrušením). V řízení zahájeném na žádost

žalobců se zákonem stanovená kompetence silničních správních úřadů rozhodnout o povinnosti odstranit pevnou překážku podle § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích odvíjí výhradně a jen od skutečnosti, že se taková překážka nachází na veřejné účelové komunikaci. Existence veřejné účelové komunikace však nebyla shledána, a proto nemohlo být žádosti žalobců o odstranění překážky vyhověno. Pokud by žalobcům svědčilo právo z věcného břemene a vlastník pozemku by toto jejich právo narušil umístěním pevné překážky, nepříslušelo by rozhodování o ochraně tohoto práva žalobců silničním správním úřadům (takovou kompetenci jim žádný právní předpis nesvěřuje) a žalobci by se svých práv museli domáhat občanskoprávní cestou v intencích občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb., případně zákon č. 89/2012 Sb.).

K argumentaci žalobců, že oprávněnost správní žaloby odvozují od skutečnosti, že celou tuto záležitost způsobila nesprávná rozhodnutí správních orgánů a katastru nemovitostí, provedená z neznámého podnětu, soud opakuje, že předmětem tohoto soudního řízení je výlučně přezkum žalobou napadeného rozhodnutí, a proto by soud mohl shledat žalobu důvodnou jediné tehdy, pokud by napadené rozhodnutí bylo nicotné, nezákonné, nepřezkoumatelné nebo pokud by bylo vydáno v řízení, jež bylo stíženo vadou mající vliv na zákonnost rozhodnutí. Nic takového ovšem soud na základě žalobních námitek nezjistil.

Před vyhodnocením zbývajících žalobních námitek považuje soud za potřebné připomenout, že účelová komunikace může být považována za veřejnou pouze v případě, že současně splňuje základní podmínky vyplývající ze zákona o pozemních komunikacích a blíže konkretizované judikaturou správních soudů a Ústavního soudu. K těmto základním podmínkám patří souhlas vlastníka příslušného pozemku a s ním spojená veřejnost komunikace a dále nutná komunikační potřeba. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 11. 2015, č. j. 6 As 213/2015 - 14, publ. pod č. 3371/2016 Sb. NSS, dostupném na www.nssoud.cz, vyslovil, že „[s]ouhlas vlastníka je tím znakem veřejně přístupné účelové komunikace (§ 7 odst. 1 zákona ... o pozemních komunikacích), u něhož je třeba zhodnotit, zda cestu užíval blíže neurčený okruh osob (tj. veřejnost). Znak nutné komunikační potřeby se naopak zkoumá vždy ve vztahu ke konkrétním dotčeným nemovitostem, pro něž sporná cesta plní roli komunikační spojnice. Oba uvedené znaky musí být naplněny, aby bylo možno na soukromém pozemku deklarovat veřejnou cestu, avšak zkoumat je třeba každý z nich zvlášť.“

K požadavku veřejnosti Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 2. 5. 2012, č. j. 1 As 32/2012 - 42, publ. pod č. 2826/2013 Sb. NSS, dostupném na www.nssoud.cz, vyslovil, že „[o]becné užívání účelové pozemní komunikace spočívá v možnosti blíže neurčeného okruhu osob tuto komunikaci bezplatně užívat, a to způsobem obvyklým a k účelům, ke kterým je tato komunikace určena. Nejde-li o cestu obecně užívanou, nemůže jít ani o pozemní komunikaci. Úprava užívání takové cesty proto musí být řešena nikoli prostřednictvím institutů veřejného práva (deklarace veřejně přístupné účelové komunikace), ale práva soukromého.“

V projednávané věci žalobci ani netvrdili, že by předmětná cesta byla obecně užívaná, tedy užívaná blíže neurčeným okruhem osob, ale pouze upozorňovali na skutečnost, že tato cesta slouží jako přístup k objektům na pozemcích parc. č. st. 52/1, 52/2, 52/3 a 52/4, přičemž ze správního spisu nevyplývá, že by se někdo z vlastníků těchto pozemků (vyjma žalobců)

domáhal možnosti tuto cestu používat. V každém případě se ovšem nejedná ani nemůže jednat o blíže neurčený okruh osob, nýbrž výlučně a jen o malé množství konkrétních osob vlastnicích pozemky přiléhající k předmětné cestě. Jak vyplývá z citovaného judikátu, za daných podmínek se nemůže jednat o obecně užívanou cestu. Nesplnění již jen této podmínky znamená, že cesta nacházející se na pozemku parc. č. 1688 není a nemůže být veřejnou účelovou komunikací ve smyslu zákona o pozemních komunikacích. Ke shodnému závěru dospěly také oba správní orgány a soud se s nimi v tomto plně ztotožňuje.

Vzhledem k tomu, že tato cesta neslouží k obecnému užívání a o její využití usilují pouze žalobci (a možná někdo z jejich sousedů), není na místě její užívání upravovat prostřednictvím institutů veřejného práva. Úprava užívání předmětné cesty je tedy výhradně záležitostí individuálního vztahu mezi žalobci a vlastníkem pozemku parc. č. 1688. Pokud mezi nimi nedojde k dohodě, mají žalobci možnost domáhat se svých práv soudní cestou podle části třetí o. s. ř.

Poukazují-li žalobci na skutečnost, že vlastník pozemku parc. č. 1688 v minulosti žalobcům umožňoval řádné užívání jejich nemovitostí, resp. podobně jako jeho právní předchůdci respektoval existenci věcného břemene až do roku 2013, soud konstatuje, že z těchto tvrzení nelze dovozovat souhlas vlastníka pozemku s obecným užíváním komunikace, resp. s její veřejnou přístupností. Tolerance užívání cesty určitou konkrétní osobou totiž v žádném případě nezakládá souhlas s jejím užíváním jinými osobami, natožpak blíže neurčeným okruhem osob. V této souvislosti soud podotýká, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2011, č. j. 5 As 36/2010 - 204, publ. pod č. 2390/2011 Sb. NSS, dostupného na www.nssoud.cz, platí, že „[v]lastník pozemku je vázán být i konkludentním souhlasem svého právního předchůdce s tím, aby byl tento pozemek užíván jako veřejná účelová komunikace ve smyslu § 7 odst. 1 zákona ... o pozemních komunikacích; to však neplatí v případě, kdy k věnování pozemku obecnému užívání jako veřejné cesty došlo v době, kdy byl tento pozemek protiprávně odňat původnímu vlastníkov, pokud byl posléze tomuto vlastníkov nebo jeho právním nástupcům navrácen v restituci.“ Předchozí souhlas Státního statku Česká Kamenice s obecným užíváním předmětného pozemku proto nemůže být závazný pro osoby, které tento pozemek restituovaly. Z jednání současného vlastníka je přitom zřejmé, že neměl v úmyslu udělit souhlas s obecným užíváním pozemku, pouze toleroval, že jej žalobci užívali.

S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že samotné nenaplnění znaku obecného užívání (veřejnosti) brání tomu, aby byla účelová komunikace na pozemku parc. č. 1688 považována za veřejnou. Skutečnost, zda byly naplněny ostatní znaky včetně nutné komunikační potřeby, proto již nemůže nijak ovlivnit závěr, že se o veřejnou účelovou komunikaci nejedná. Správní orgány proto nebyly oprávněny uložit jejímu vlastníkov povinnost odstranit pevnou překážku bránící obecnému užívání této komunikace. Soud tedy v mezích uplatněných žalobních bodů vyhodnotil žalobu jako zcela nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Návrhům žalobců na provedení dokazování oznámením o opravě chyby v údajích katastru nemovitostí ze dne 9. 12. 2013, e-mailem Ing. R. katastrálnímu úřadu ze dne 21. 11. 2013, dopisem Státního pozemkového úřadu ze dne 26. 11. 2013, dopisem Státního

pozemkového úřadu ze dne 13. 11. 2014, e-mailem Ing. R. paní U. z Katastrálního pracoviště Děčín ze dne 27. 2. 2015, vyjádřením Státního statku ke stavebnímu povolení z roku 1982 a mapkou parcel, soud s ohledem na výše uvedené závěry nevyhověl a dokazování v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. neprovedl. Všechny tyto důkazy se týkaly námitek souvisejících s věcným břemenem, které mířily mimo předmět řízení, a nebyly proto způsobitelné jakkoli ovlivnit závěry soudu. Soud proto shledal provedení těchto důkazů nadbytečným.

Nad rámec potřebného odůvodnění soud podotýká, že chápe motivaci žalobců bránit se tomu, že jim vlastník pozemku parc. č. 1688 v katastrálním území Lísky přestal umožňovat užívání tohoto pozemku pro přístup k nemovitostem v jejich vlastnictví. To ovšem nic nemění na skutečnosti, že k ochraně svých práv by žalobci měli využívat odpovídající právní prostředky. Vzhledem k tomu, že cesta na předmětném pozemku není veřejnou účelovou komunikací, což shodně konstatovaly jak správní orgány, tak i zdejší soud, a sami žalobci se navíc ve své argumentaci soustředili na existenci věcného břemene, resp. služebnosti cesty, byla vhodným prostředkem k ochraně práv žalobců žaloba na určení podle části třetí o. s. ř., nikoli žaloba proti rozhodnutí správního orgánu.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a odst. 3 s. ř. s. Ve vztahu k odmítnuté části žaloby nemá podle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s. žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Ve zbývajících částech žaloby neměli žalobci ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, proto soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Žalobci **mohou** podat k Okresnímu soudu v Děčíně **do jednoho měsíce** od právní moci tohoto rozsudku **žalobu** na určení podle části třetí o. s. ř., pokud jde o jimi požadované potvrzení existence služebnosti cesty na pozemku parc. č. 1688 ve vztahu k vlastníkům pozemku parc. č. st. 52/4, obojí v katastrálním území Líska. Jestliže tak žalobci v této lhůtě učiní, platí, že soudní řízení podle části třetí o. s. ř. o takové žalobě bylo zahájeno dnem, kdy takový návrh došel soudu ve správním soudnictví.

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 10. května 2017

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Gabriela Zlatová